

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 6. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: onsdag den 9. november 2016
Tidspunkt: mødet startede kl. 11
Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Mikkel Dencker (DF), Jan E. Jørgensen (V),
Peter Hummelgaard Thomsen (S) og Zenia Stampe (RV).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen.

1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 20.-21. oktober 2016

Det Europæiske Råd 20-21/10-16 – bilag 8 (konklusioner fra mødet i Det Europæiske Råd den 20-21/10-16)

Det Europæiske Råd 20-21/10-16 – bilag 6 (brev fra kommissionsformanden til formanden for Det Europæiske Råd vedr. Tyrkiet faciliteten)

Det Europæiske Råd 20-21/10-16 – bilag 5 (hyrdebrev fra formanden for Det Europæiske Råd)

Formanden bød velkommen til statsministeren på en dag, som var historisk og bemærkelsesværdig – dagen for valget af en ny amerikansk præsident.

Statsministeren: Ja, det er rigtigt, at interessen og tankerne samler sig om noget andet end det møde, der blev holdt i Bruxelles den 20.-21. oktober. Men da jeg er kommet for at aflægge referat fra mødet, gør jeg selvfølgelig gerne det.

CETA - handel

Statsministeren: Topmødet den 20.-21. oktober var det første i meget lang tid, der var tilrettelagt med henblik på at håndtere andet end krisesituationer. Så gik det alligevel ikke anderledes, end at der alligevel blev lidt krisestemning, fordi der var et uløst spørgsmål om frihandelsaftalen med Canada. Det kom til at præge mødet, selv om der for så vidt ikke var uenighed blandt deltagerne. Den belgiske premierminister støttede jo også frihandelsaftalen, men kunne ikke tiltræde den på grund af delstatsparlamentet i Vallonien. Det satte sit præg på mødet. Der kom heldigvis en løsning efter mødet, men det var ikke noget kønt forløb, og det har i øvrigt vist sig i debatten og på selve mødet, at der mange steder er en negativ debat om frihandel. Set med danske øjne er det bekymrende, fordi vi er en lille, åben økonomi, der har vundet hele vores velstand ved at handle med resten af verden. Det er bekymrende, at vi også har kunnet konstatere denne skepsis imod frihandel i den amerikanske valgkamp.

Fredag morgen havde vi en drøftelse af EU's handelspolitik, som fandt sted på baggrund af en globaliserings skepsis, som er til at få øje på, og som problemstillingen i Vallonien jo er et symbol på. Der er en snigende protektionisme, det ser man både tendenser til i og uden for Europa.

Det store hovedemne var undertegnelsen af frihandelsaftalen med Canada, som jo altså både før, under og efter blev blokeret af Vallonien, og hvor der gik mere end 1 uge og en lang række telefonsamtaler eller bilaterale møder med det vallonske delstatsparlament, før der blev fundet en løsning. Den kom heldigvis og gjorde det muligt for EU at undertegne aftalen den 30. oktober. Det er jeg rigtig glad for af navnlig tre grunde:

- For det første vil aftalen, som fjerner 99 pct. af toldbarriererne mellem EU og Canada, være en tiltrængt saltvandsindsprøjtning til Europas økonomi. Dansk Industri forventer, at aftalen vil øge dansk eksport til Canada med op mod 30 pct. Det er en umiddelbar fordel.
- For det andet vil aftalen være med til at definere fremtidens globale standarder for f.eks. miljø- og forbrugerbeskyttelse samt arbejdstagerrettigheder. Det er jo det egentlige perspektiv: at vi bruger vores position som verdens største handelsblok til at være med til at definere standarder, frem for at vi over tid ender med bare at måtte acceptere de standarder, der bliver sat af andre.
- For det tredje var det et lys i mørket at få aftalen på plads, for det viser, at EU stadig er en troværdig aftalepartner, der er i stand til at indgå ambitiøse frihandelsaftaler. Det er vigtigt. Aftalen med Japan, som i den grad vil være til fordel for dansk erhvervsliv, ville være blevet bragt i fare, hvis EU ikke kunne levere på CETA-aftalen. Så er der også hele det transatlantiske perspektiv. Det er selvfølgelig udfordret af, at der nu har været valg i USA, så en aftale ligger ikke kun i EU's hænder, men det er i hvert fald vigtigt, at Europa fortsat har et engagement i sagen. Jeg synes, det er godt, at vi fik vist, at vi ikke ønsker at lukke os om os selv, men at vi fortsat tror på, at frihandel er en forudsætning for den velstand, vi oplever i dag.

I denne sammenhæng var der også en drøftelse af behovet for at modernisere EU's defensive handelsinstrumenter. Det er ikke nogen hemmelighed, at det ikke er alle lande i verden, der konkurrerer på fair vilkår. Det er selvfølgelig vigtigt med en balance, og vi skal have de nødvendige instrumenter i værktøjskassen til at modgå dumping og andre lignende konkurrenceforvridende metoder fra lande uden for Europa. Når det er sagt, er det selvfølgelig vigtigt, at vi ikke løser et problem ved at skabe et nyt. Vi har brug for nogle regler, der tager hensyn til alle sektorer og ikke kun forsøger at forsvare nogle enkelte på andres bekostning. Her skal der findes en balance, og den skal handelsministrene forsøge at opnå enighed om det.

Diskussionen om EU's handelspolitik kom altså i nogen grad til at skygge for de ellers udmærkede og fremadrettede drøftelser, som vi også havde, om bl.a. migration og EU's forhold til Rusland.

Peter Hummelgaard Thomsen delte statsministerens holdning til CETA som var en aftale, der kan være med til at sætte fremtidens standarder for handel. Havde der været en debat om typen af aftale oven på den modstand, der havde været og var imod CETA? Hollænderne havde tænkt sig at afholde en folkeafstemning om, hvorvidt aftalen skulle ratificeres, og da man holdt en tilsvarende om associeringsaftalen med Ukraine, blev den stemt ned. Man havde altså ikke overvundet alle forhindringer. Var modstanden mod CETA, der indeholder så mange forbedringer i

forhold til andre handelsaftaler – og især TTIP at dømme efter rygterne – et udtryk for, at TTIP i hvert fald ikke kan være ringere end den aftale, der var indgået med Canada?

Mikkel Dencker påpegede, at mange briter havde stemt nej til EU af den grund, at de ikke ønsker vandrede arbejdstagere. Statsministeren havde dagen inden mødet sagt, at en betingelse for en handelsaftale med Storbritannien måtte være, at landet accepterer vandrede arbejdstagere. Statsministeren sagde, at CETA ikke indeholdt et krav om vandrede arbejdstagere fra Canada. Hvorfor var der den forskel på kravene til henholdsvis Storbritannien og Canada?

Jan E. Jørgensen spurgte, om statsministeren kunne sige noget om sine forventninger til, hvad valget af Donald Trump kunne medføre i forhold til TTIP-aftalen etc.

Statsministeren svarede, at det var svært at blive klog på, hvad der præcis gjorde, at Vallonien havde blokeret for aftalen. Af den grund havde det også været en udfordring at imødekomme Vallonien, for det, der blev efterspurgt, var egentlig allerede indeholdt i aftalen. Dermed kunne man også sige, at noget af den modstand, man mødte rundt omkring, var baseret på myter og misforståelser. Sagen blev løst i det belgiske kompromis, ved at man lavede en udbygning af den fortolkende erklæring på en række områder, bl.a. om investeringsbeskyttelse, databeskyttelse, offentlige tjenesteydelser, social sikring, arbejdstagerrettigheder, miljø og fordele for små og mellemstore virksomheder, ved aftalen. Det indeholdt også en annoncering af, at Belgien agter at anmode EU-Domstolen om en udtalelse om systemet for tvistbilæggelse og dets overensstemmelse med EU-retten. Endelig var der en ensidig belgisk erklæring, som bl.a. vedrører landbrugets og erhvervslivets konkurrencestilling og en understregning af, at CETA ikke påvirker EU's gmo-lovgivning. Erklæringen indeholder også en bemærkning om, at såfremt de belgiske lokalparlamentar afviser ratifikationen af CETA, skal den midlertidige anvendelse af aftalen bringes til ophør. Målt på substansen var der ingen materiel forandring af aftalen, men kompromiset var betryggende.

Statsministeren bekræftede, at aftalen måtte danne fundament for den måde, EU arbejder med frihandelsaftaler på fremover. Man skulle passe på med at mene, at hvis folk er imod noget, er det, fordi de ikke har forstået det. Man skal tage bekymringerne alvorligt. Det var dog åbenlyst, at man havde forsøgt at formidle perspektivet i aftalerne, herunder det forhold, at resten af verden ikke går væk, bare fordi man ikke laver aftaler med den. På den lange bane måtte man med udviklingen og et Kina i fremdrift in mente spørge sig selv, om man vil til høre dem, der fastsætter reglerne, eller om man vil tilhøre dem, der over tid kommer til at følge regler, som andre har skabt. Han var enig i, at CETA var en flot aftale, som man med fordel kunne bruge som model for fremtidige aftaler. Den erfaring, man nu havde med, hvor vanskeligt det var at få den vedtaget, kunne man tage med i det videre forløb og i forhold til aftaler med Japan og USA.

Statsministeren svarede Jan E. Jørgensen, at det med nattens resultat var usikkert, hvilken skæbne en transatlantisk frihandelsaftale ville få. Det var tydeligt, at det man erfarede i Vallonien også havde præget den amerikanske valgkamp. Man havde nu fået en præsident, der i sin valgkamp havde agiteret imod frihandel. Statsministeren syntes dog, at man skulle lade tvivlen komme ham til gode – også fordi der ikke var et alternativ til det. Han var glad for, at aftalen med Canada var faldet på plads, for var den kikset, havde det været nemt at bruge en undskyldning

om, at Europa ikke er en troværdig samarbejdspartner. Det var måske endnu vigtigere end selve aftalen, for det store perspektiv, også med danske øjne, lå i en aftale med Japan og i en transatlantisk aftale. Den amerikanske valgkamp var ikke på dagsordenen for mødet, men statsministeren havde hæftet sig ved, at valgresultatet var meget klart. Det overraskede ham mindre, end det overraskede kommentatorerne, fordi det efter hans mening repræsenterede nogle strømninger i tiden. Han glædede sig over, at Trumps tale efter valget var af forsonende karakter, at der blev rakt en hånd ud, og at Trump – i kontrast til hans tidligere udtalelser om hende – kvitterede i forhold til Hillary Clinton. Man måtte gribe fat det positive og bygge videre på dem. Danmark betragter sig som en ven af USA og af den til enhver tid siddende amerikanske præsident.

Statsministeren svarede Mikkel Dencker, at han ikke var bekendt med, at han eller andre skulle have sagt, at forudsætningen for at lave en frihandelsaftale med Storbritannien var, at briterne skal acceptere den frie bevægelighed. Man havde stadig til gode at få præsenteret Storbritanniens ambition. Selv havde han ikke en fornemmelse af, at Storbritanniens ambition var en frihandelsaftale med EU, men at briterne ønskede at holde sig så tæt på det indre marked som muligt. Det indre marked er andet og mere end en frihandelsaftale, hvor man kan handle varer. Positionen hos alle 27 EU-lande var, at det indre marked er en balanceret størrelse med rettigheder og pligter inden for fire forskellige områder: varer, tjenesteydelser, kapital og mennesker. Den balance skulle fastholdes. Det ville blive lidt den omvendte verden at skulle formulere indrømmelser til et land, der endnu ikke havde gjort sine fordringer gældende. For at sige det lige ud var det en forkert varetagelse af egne interesser. Det var ikke Danmark eller de andre EU-lande, der havde besluttet, at Storbritannien skulle forlade EU, men omvendt. Det britiske exit skulle være en fredelig og struktureret proces, men først og fremmest handlede det om at varetage danske interesser. Det gjorde man ikke, hvis man i forvejen gav efter på fordringer.

Processen var ekstremt kompliceret. Statsministeren havde haft et møde med Kommissionens chefforhandler, Michel Barnier, et par dage tidligere. Han skulle stå for processen og havde oplyst, at den var enorm kompleks, idet det var mere end 40 års samliv, der skulle bringes til ophør, og spørgsmålet om bodeling, fremadrettede bindinger. Fordi Storbritannien havde så stor en betydning for dansk eksport, var den rigtige rækkefølge at afvente, at Storbritannien gjorde sig det klart, hvad de ønsker. Det havde de nok deres besvær med. Skulle det ende ned, at briterne trak sig helt væk fra EU og bare ville have en frihandelsaftale, var der ikke krav om, at der skulle være fri bevægelighed. Han mente dog som sagt – og håbede også på – at den britiske ambition rakte ud over en frihandelsaftale.

Mikkel Dencker var enig i, at danske interesser skulle varetages mest muligt, hvilket ville sige, at man skulle sørge for at bibeholde så meget eksport som muligt, uden at der bliver pålagt told. CETA-aftalen ville fjerne 99 pct. af tolden, og den var derfor ganske tæt på en ren frihandelsaftale, men CETA indeholdt ikke krav om, at Canada skal tage vandrende arbejdstagere. Kunne man have en forhåbning om at ende med, at Storbritannien får en aftale svarende til den canadiske, altså med 99 pct. afskaffelse af told og uden vandrende arbejdstagere? Som han tolkede den britiske debat, var det et britisk ønske, og man skulle vel ikke behandle briterne ringere end canadierne.

Statsministeren håbede ikke, at det endte der. Han håbede, at man blev i stand til at behandle briterne bedre og omvendt. Han havde f.eks. en ambition om, at danske unge fortsat kunne studere ved de britiske læreranstalter, og at unge briter fortsat kunne tage til Danmark og læse på CBS og på universitetet. Han havde også et ønske om, at danske virksomheders eksport til Storbritannien ikke kun handlede om varer, men også om tjenesteydelser, og at danske eksperter kunne tage til Storbritannien og sørge for at installere nye vindmøller, monitorere dem etc. Det samvirke, der fremover skulle være med Storbritannien, ville forhåbentlig blive meget tættere og mere integreret end blot at sende dansk skinke over havet og nogle varer den anden vej. Man havde til gode at se, hvad den britiske ambition var. Han håbede og troede, at den var at blive så tæt på det indre marked som muligt. Det er logik bag indretningen af det indre marked, f.eks. at man anerkender, at EU-Domstolen har en jurisdiktion. Skal man have fri bevægelighed, fri udveksling af varer og tjenesteydelser og samtidig sikre sig, at der er lige konkurrencevilkår, er det vigtigt med EU-domstolen til at afgøre tvister. Man udfordrer systemet, hvis man er dommer over sig selv. Det er ikke så enkelt at fjerne en komponent fra det indre marked, og lade resten køre videre. Derfor var EU's naturlige udgangspunkt, at den aftale, man ønskede at indgå med Storbritannien, skulle være balanceret. Det vil sige, at rettigheder og pligter skulle følges ad. Man skulle have sikkerhed for, at der ikke fandt konkurrenceforvridning sted, så danske eksportvirksomheder kom bagud i konkurrencen. Der var åbnet op for, at Storbritannien bare kan give statsstøtte, og så havde de resterende 27 EU-lande i øvrigt reguleret sig selv, så de ikke kan gøre det. Statsministerens afsæt var – på den kedelige baggrund, at Storbritannien skulle forlade EU – at få identificeret de danske interesser. Det koncentrerede han sig om i indeværende fase i stedet for at give forhåndsindrømmelser til Storbritannien. Af den grund havde man allerede dagen efter folkeafstemningen etableret den tværministerielle taskforce til at afdække danske defensive og offensive interesser. Det var statsministerens plan at have en samarbejdsvenlig attitude. Han ønskede ikke at besværliggøre forholdet mellem Storbritannien og Danmark, men det måtte være baseret på en balance og på, at man skal varetage danske interesser.

Migration og grænsekontrol

Statsministeren: Topmødet blev indledt torsdag med en drøftelse af migration. Her var særlig to emner genstand for diskussion.

For det første var der ønsket om at styrke samarbejdet med en række afrikanske lande via migrationspartnerskaber. I første række handler det om fem afrikanske lande, og formålet er at forebygge ulovlig migration og sikre effektiv tilbagesendelse af personer uden ret til ophold i EU. Udenrigsrepræsentanten gav en orientering om status over arbejdet. Det skrider fremad, og jeg glæder mig i særlig grad over, at der er tilslutning til at basere disse samarbejdsrelationer på princippet om noget for noget, mere for mere eller mindre for mindre afhængigt af typen af samarbejde. Tanken er, at der er konditionalitet, så når vi støtter en udvikling i afrikanske lande, skal de selvfølgelig også samarbejde om at hjemtage egne statsborgere. Det er positivt. Da vi første gang diskuterede disse ting på Vallettatopmødet på Malta, var der ikke megen opbakning, men det er bare endnu et eksempel på, hvordan udviklingen har været over det sidste år. Det er godt.

Det andet tema inden for migration var grænsekontrol. Der var enighed om at styrke kontrollen ved de ydre grænser som en forudsætning for, at vi efterhånden kan ophæve kontrollen med de indre Schengengrænser. Formuleringer fra rådsmødet har været med til at bane vejen for, at Kommissionen efterfølgende har godkendt en forlængelse af grænsekontrollen i de fem lande, der har midlertidig grænsekontrol – bl.a. Danmark. Der er også tilfredshed med, at forordningen om den europæiske grænse- og kystvagt trådte i kraft få uger inden topmødet. Der var tilslutning til at nå målet om fuld kapacitet, så man kan sikre hurtig udrykning og tilbagesendelser inden årets udgang. Der var dog også klart et behov for yderligere skridt, bl.a. nye regler for systematisk kontrol af alle rejsende. Kommissionen vil fremlægge et forslag om et europæisk rejseregistreringssystem, så man på forhånd kan kontrollere rejsende, der er fritaget fra visumpligt, og om nødvendigt nægte dem indrejse. Det var sådan set en god drøftelse.

EU's forhold til Rusland

Statsministeren: Under middagen var der en strategisk drøftelse af EU's forhold til Rusland. Der blev som planlagt ikke vedtaget konklusioner. Det var sådan set også en god diskussion. Her var der bred enighed om, at Ruslands ageren er stærkt bekymrende, og at en optøning af forholdet til Rusland ikke ligger lige om hjørnet. Derfor har jeg også en meget klar forventning til, at de Ukrainerelaterede sanktioner mod Rusland vil blive forlænget, inden de udløber i januar 2017. Der blev som sagt ikke truffet beslutninger, men det er ret tydeligt, at der er opbakning til det. Det forventes, at spørgsmålet vil være på dagsordenen på rådsmødet i december 2016.

Under drøftelsen om Rusland fandt jeg anledning til – sammen med bl.a. den svenske statsminister – at tage spørgsmålet om Nord Stream 2 op. Vi har længe ventet på at få den juridiske analyse, som Kommissionen har stillet os i udsigt. I lyset af at Sverige nu har modtaget en projektansøgning, og vi forventer en ansøgning til Danmark i starten af det nye år, opfordrede Stefan Löfven og jeg Kommissionen til snarest at levere den EU-retlige afklaring, som den havde lovet.

Jeg nævnte også, at det er en sag, som har en geopolitisk dimension, og som derfor retlig hører hjemme i EU-regi, og ikke bare er en sag, som Sverige og Danmark skal håndtere.

Syrien

Statsministeren: Som led i migrationsdrøftelsen var der også en længere diskussion om situationen i Syrien. Der var bred enighed om en konklusionstekst, der fordømmer de syriske og russiske angreb på civile i Aleppo. Der var ikke lagt op til, at vi skulle konkludere noget på spørgsmålet om at indføre nye syriensrelaterede sanktioner mod Rusland i lyset af Ruslands rolle, men der var enighed om, at vi holder alle optioner åbne i forhold til at lægge pres på Rusland. Det fremgår også af konklusionsteksten.

Brexit

Statsministeren: Den britiske premierminister gav en kort orientering om status over de britiske forberedelser til Storbritanniens udtræden af EU. Den var kort, og der kom ikke noget nyt frem. Redegørelsen gav heller ikke anledning til nogen drøftelse.

Folkeafstemning i Holland

Statsministeren: Den hollandske premierminister gav en kort status over de politiske forhandlinger i Holland om ratifikation af EU-Ukraine-associeringsaftalen med afsæt i den folkeafstemning, der havde fundet sted i Holland. Forventningen er, at sagen bliver taget op på DER's næste møde i december, hvor der forhåbentlig kan findes en løsning, der på den ene side respekterer udkommet af folkeafstemningen og på den anden side kan sikre, at den aftale, som EU har indgået med Ukraine, og som er sat midlertidigt i gang, kan forankres ordentligt.